

**INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2023
ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY
DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW
ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.**

**INSTRUKCJA
PKM – BHP – 01/2023
ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY
DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW
ZEWNĘTRZNYCH
NA TERENIE PKM S.A.**

Przedmiotowy dokument jest własnością **Pomorskiej Kolei Metropolitalnej S.A.** i nie może być przedrukowywany ani kopiowany bez jego zgody. Dokument ten jest aktualny i podlega nadzorowi.

**INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019
ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY
DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW
ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.**

Spis treści

1. Postanowienia ogólne.....	4
1.1. Podstawa prawna.	4
1.2. Dokumenty powiązane.....	4
1.3. Cel instrukcji.....	5
1.4. Zakres obowiązywania.....	5
1.5. Odpowiedzialność.....	5
2. Definicje i skróty.	5
3. Ogólne zasady bezpieczeństwa.....	6
3.1. Wymagania BHP przed rozpoczęciem Robót.	6
3.2. Szkolenie BHP.....	6
3.3. Koordynacja BHP.....	7
4. Zagrożenia.....	7
5. Sygnalizacja i znaki stosowane na kolei dla zapewnienia bezpieczeństwa pracy.....	8
6. Odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej.	10
7. Dopuszczenie do Robót.....	10
8. Czynności przed rozpoczęciem Robót.....	10
9. Obowiązki Kierownika Robót.....	10
10. Obowiązki Pracowników Wykonawcy.	11
11. Maszyny i inne urządzenia techniczne.....	12
11.1. Wymagania ogólne.....	12
11.2. Maszyny i inne urządzenia techniczne do pracy w torze.	12
12. Bezpieczeństwo pracy i organizacja zabezpieczenia miejsca robót w torze.....	14
13. Transport materiałów oraz pojazdy transportowe.	18
14. Roboty pod napięciem.....	19
15. Prace w obrębie sieci trakcyjnej.....	19
16. Roboty na wysokości.	21
17. Roboty ziemne – wykopy.....	22
18. Wypadki przy pracy.....	22
19. Kary za nieprzestrzeganie przepisów BHP i PPOŻ.	22
20. Załączniki.....	24
Załącznik nr 1 - Oświadczenie Kierownika Robót.....	24
Załącznik nr 2 – Informacje dotyczące zakresu Robót mogących powodować zagrożenie oraz sposobu zabezpieczenia przed nimi.....	25
Załącznik nr 3 – Wyposażenie Pracowników Wykonawcy w niezbędne/wymagane środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie robocze, jakie będą stosować na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A.....	26

**INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019
ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY
DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW
ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.**

Załącznik nr 4 – Oświadczenie Wykonawcy	27
Załącznik nr 5 – Program szkolenia w dziedzinie BHP dla Pracowników Wykonawcy	28
Załącznik nr 6 – Lista obecności	33
Załącznik nr 7 – Wniosek o podjęcie działań dyscyplinujących lub ukaranie Wykonawcy	34
Załącznik nr 8 – Taryfikator kar i środków dyscyplinujących	35

INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019 ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.

1. Postanowienia ogólne.

1.1. Podstawa prawna.

- 1) Kodeks Pracy;
- 2) Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U. z 2014 r., nr 180, poz. 1860 ze zm., w szczególności § 2 ust. 2.);
- 3) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j., Dz.U. z 2003 r., nr 169, poz. 1650 ze zm.);
- 4) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. z 2003 r., nr 47, poz. 401 ze zm.);
- 5) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz.U. z 2003 r., nr 120, poz. 1126 ze zm.);
- 6) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 maja 2018 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych oraz innych pracach związanych z wysiłkiem fizycznym (t.j., Dz.U. z 2018 r., poz. 1139 ze zm.);
- 7) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 492 ze zm.);
- 8) Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz.U. z 2003 r., nr 89, poz. 828 ze zm.);
- 9) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bhp w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz.U. z 2002 r., nr 191, poz. 1596 ze zm.);
- 10) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn (Dz.U. z 2008 r., nr 199, poz. 1228 ze zm.);
- 11) Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20 września 2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (t.j., Dz.U. z 2018 r., poz. 583 ze zm.);
- 12) Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych (t.j., Dz.U. z 2018 r., poz. 1139 ze zm.).

1.2. Dokumenty powiązane.

- 1) Instrukcja o sygnalizacji kolejowej **PKM – 03**;
- 2) Instrukcja pracy manewrowej **PKM – 02**;
- 3) Instrukcja „Warunki techniczne utrzymywania nawierzchni na liniach kolejowych **PKP PLK S.A. - Id-1**”;
- 4) Instrukcja w sprawie informowania pracowników podmiotów zewnętrznych o zagrożeniach i warunkach wykonywania prac na terenie PKM S.A. oraz koordynacji tych prac **PKM/BHP – 01**;
- 5) Instrukcja Systemu Asekuracji **PKM/BHP-04**.

INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019 ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.

1.3. Cel instrukcji.

Niniejsza instrukcja określa:

1. Główne zagrożenia mogące wystąpić podczas pracy, sposoby zapobiegania tym zagrożeniom;
2. Sposób przekazywania pracownikom podmiotów zewnętrznych informacji o zagrożeniach występujących podczas wykonywania pracy na terenie PKM S.A.;
3. Sposoby prawidłowego postępowania podczas prac wykonywanych w obrębie czynnych torów kolejowych oraz czynności zabronione w czasie wykonywania prac zgodnie z obowiązującymi przepisami na terenie kolejowym;
4. Sposób koordynacji w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania prac na terenie PKM S.A.;
5. Informacje, jakie powinny przedłożyć podmioty zewnętrzne zamierzające wykonywać prace na terenie PKM S.A.;
6. Wzory dokumentów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujące podmioty zewnętrzne na terenie PKM S.A.

1.4. Zakres obowiązywania.

Niniejsza instrukcja dotyczy poruszania się i wykonywania pracy na terenie PKM S.A., a w szczególności:

1. terenu wzdłuż linii kolejowej PKM S.A. wraz z infrastrukturą przynależną,
2. obiektów przystanków PKM i terenów przyległych,
3. budynku LCS wraz z terenem przyległym,
4. obiektów łączności GSM-R.

1.5. Odpowiedzialność.

1. Wykonawca ponosi wszelką odpowiedzialność za realizację zasad BHP, PPOŻ oraz niniejszej instrukcji przez swoich Pracowników oraz pracowników swoich podwykonawców.
2. Wykonawca ponosi wszelką odpowiedzialność za sposób wykonywania Robót przez swoich Pracowników oraz pracowników swoich podwykonawców, i zobowiązany jest do umieszczenia w zawieranych z nimi umowach wymogów określonych w niniejszej instrukcji, w tym w szczególności obowiązku przestrzegania zasad BHP, PPOŻ oraz niniejszej instrukcji.
3. Za realizację obowiązków PKM S.A. określonych w niniejszej instrukcji odpowiada służba BHP PKM S.A.

2. Definicje i skróty.

O ile w niniejszej instrukcji pojawiają się wyrażenia pisane z dużej litery i nie zdefiniowane inaczej, mają znaczenie nadane im w Regulaminie wstępu i realizacji robót na obszarze kolejowym i niekolejowym Pomorskiej Kolei Metropolitalnej S.A. Na potrzeby interpretacji niniejszej Instrukcji, poniższe wyrażenia pisane z dużej litery, o ile z kontekstu nie wynika inaczej, będą miały następujące znaczenia:

- 1) **Instrukcja** – niniejsza instrukcja;
- 2) **BHP** – bezpieczne i higieniczne warunki pracy;
- 3) **PPOŻ** – przeciwpożarowe;
- 4) **Służba BHP PKM S.A.** – wyspecjalizowany podmiot, odpowiedzialny za przestrzeganie zasad BHP, PPOŻ oraz niniejszej Instrukcji w strukturach PKM S.A.

INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019 ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.

3. Ogólne zasady bezpieczeństwa.

1. Roboty związane z utrzymaniem nawierzchni kolejowej, ze względu na specyficzny charakter (praca na torze lub bezpośrednio w jego sąsiedztwie, po których prowadzony jest ruch pociągów lub innych pojazdów kolejowych, a także częste zmiany miejsca wykonywania i w różnych warunkach terenowych), wymagają zachowania szczególnych środków ostrożności i bezwzględnego przestrzegania przepisów BHP.
2. Organizacja i prowadzenie Robót odbywa się na podstawie Instrukcji Bezpiecznego Wykonywania Robót (IBWR).
3. Każdy pracownik kolejowy, jak również Pracownicy Wykonawcy, wykonujący prace na Obszarze kolejowym PKM S.A. powinni, w przypadku wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa ruchu, życia ludzkiego lub mienia, znać i umieć podawać sygnały:
  - a. „STÓJ”,
  - b. „ALARM”,
  - c. „POŻAR”.

3.1. Wymagania BHP przed rozpoczęciem Robót.

1. Wykonawca, bądź działający w jego imieniu Kierownik Robót, przed rozpoczęciem Robót, zobowiązany jest do złożenia pisemnego oświadczenia, zgodnego ze wzorem z **Załącznika nr 1** do niniejszej Instrukcji, w zakresie wymagań, znajomości i przestrzegania przepisów BHP obowiązujących na Obszarze kolejowym i niekolejowym PKM S.A.
2. Wykonawca przed przystąpieniem do Robót na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A. zobowiązany jest do złożenia:
  - a. informacji dotyczącej zakresu Robót mogących powodować zagrożenie oraz sposobu zabezpieczenia przed nimi, zgodnej ze wzorem z **Załącznika nr 2** do niniejszej Instrukcji,
  - b. informacji dotyczącej wyposażenia Pracowników Wykonawcy w niezbędne – wymagane środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie robocze, jakie będą stosować na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A., zgodnej ze wzorem z **Załącznika nr 3** do niniejszej Instrukcji,
  - c. oświadczeń Pracowników Wykonawcy o zapoznaniu się z wymaganiami BHP, obowiązujących na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A., zgodnych ze wzorem z **Załącznika nr 4** do niniejszej Instrukcji.

3.2. Szkolenie BHP.

1. Wszyscy Pracownicy Wykonawcy, przed rozpoczęciem Robót na Obszarze kolejowym PKM S.A., zobowiązani są do odbycia szkolenia wprowadzającego w dziedzinie BHP (dalej jako „Szkolenie BHP”).
2. Warunkiem dopuszczenia Pracownika Wykonawcy do Szkolenia BHP jest przedłożenie i zaakceptowanie dokumentów określonych w **Załącznikach nr 1, 2, 3 i 4** do niniejszej Instrukcji.
3. Szkolenie BHP przeprowadza się na podstawie programu szkolenia, który stanowi **Załącznik nr 5** do niniejszej Instrukcji, w terminie uzgodnionym ze służbami BHP PKM S.A.
4. Koszty Szkolenia BHP pokrywa Wykonawca, o ile PKM S.A. i Wykonawca nie postanowią inaczej.
5. Szkolenie BHP przeprowadza pracownik służby BHP PKM S.A. lub osoba posiadająca odpowiedni zakres wiedzy i umiejętności do prawidłowego przeprowadzenia Szkolenia BHP, wcześniej zaakceptowana przez służby BHP PKM S.A.
6. Potwierdzeniem odbycia Szkolenia BHP jest lista, której wzór stanowi **Załącznik nr 6** do niniejszej Instrukcji, potwierdzona przez prowadzącego Szkolenie BHP, która jest warunkiem niezbędnym do otrzymania Przepustki.

INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019 ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.

3.3. Koordynacja BHP.

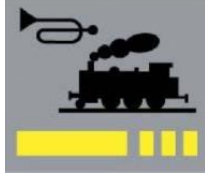
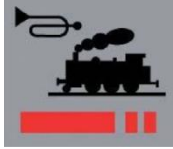
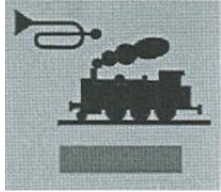
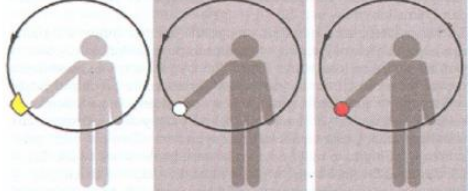
1. Wszystkie Roboty wykonywane na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A. będą koordynowane w zakresie BHP przez Służbę BHP PKM S.A.
2. Wyznaczenie koordynatora ds. BHP nie zwalnia poszczególnych Wykonawców z obowiązku zapewnienia BHP podległym im pracownikom.

4. Zagrożenia.

Podstawowe zagrożenia mogące wystąpić podczas Robót na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A.:

Zagrożenia.	Źródła zagrożeń.	Skutki.
Przemieszczanie się.	Poślizgnięcie, potknięcie, upadek na tym samym poziomie /na poziom niżej.	Potłuczenia; Zranienia; Uraz głowy. Uderzenia; Złamania kończyn;
Ruch pociągów.	Przedmioty wystające i wyrzucone z przejeżdżającego taboru; Pochwycenie / potrącenie / przejechanie / uderzenie przez przejeżdżający pociąg.	Złamania; Stłuczenia; Rany cięte; Uszkodzenia organów wewnętrznych. Wstrząs mózgu; Obcięcie kończyn; Śmierć;
Elementy ruchome.	Przecięcie, zmiżdżenie przez stosowane maszyny; Prześciśnięcie lub zmiżdżenie kończyn przez ruchome części urządzeń kolejowych.	Urazy kończyn; Zmiżdżenie; Kontuzje – obcięcie palców. Amputacja; Złamania;
Praca pod napięciem lub pod siecią trakcyjną.	Awaria urządzeń energetycznych; Dotknięcie lub zbliżenie urządzeń energetycznych będących pod napięciem; Zerwanie, dotknięcie lub zbliżenie się do linii trakcji.	Skutki porażenia prądem; Dolegliwości krążeniowe; Poparzenia; Śmierć.
Kontakt z mieszaninami chemicznymi.	Rozszczelnienie cysterny kolejowej; Rozszczelnienie zbiornika paliwa składu pociągu; Wybuch mieszaniny / pożar; Kontakt z innymi mieszaninami chemicznymi stosowanymi podczas pracy.	Bóle głowy; Dolegliwości układu oddechowego; Dolegliwości układu pokarmowego; Poparzenia; Śmierć.
Upadek z wysokości.	Brak stosowania wymaganych środków ochrony indywidualnej podczas pracy na wysokości.	Urazy kończyn; Urazy kręgosłupa; Śmierć.
Zasypanie w wykopie.	Brak zabezpieczeń ścian wykopów szalunkami; Nieprawidłowe skarpowanie ścian wykopów.	Śmierć.
Pożar / wybuch.	Wykonywanie prac pożarowo niebezpiecznych.	Poparzenia; Śmierć.

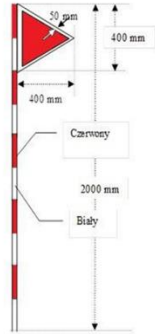

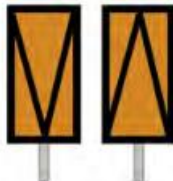

5. Sygnalizacja i znaki stosowane na kolei dla zapewnienia bezpieczeństwa pracy.

Rodzaj sygnału.	Podawany w sytuacji:	Sposób podawania.
Sygnal „ALARM”	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zagrożenia bezpieczeństwa ruchu kolejowego; 2) Katastrofy kolejowej; 3) Wypadku z wagonami załadowanymi materiałami niebezpiecznymi, oznakowanymi tablicami pomarańczowymi na wagonach, a na cysternach dodatkowo oznaczonymi pomarańczowym pasem wokół zbiornika; 4) Stwierdzenia przez maszynistę braku możliwości zatrzymania pociągu lub zmniejszenia jego prędkości z powodu nie działania hamulca zespolonego. 	<p>Dwa białe światła migające na czole lokomotywy i jednocześnie sygnał dźwiękowy: jeden (1) długi i trzy (3) krótkie sygnały, kilkakrotnie powtarzane podawane przez maszynistę lub kierowcę pojazdu kolejowego.</p>
Sygnal „POŻAR”	<ol style="list-style-type: none"> 1) Pożaru pociągu; 2) Pożaru obok toru kolejowego. 	<p>Sygnal dźwiękowy: jeden (1) długi i dwa (2) krótkie sygnały, kilkakrotnie powtarzane podawane przez maszynistę lub kierowcę pojazdu kolejowego.</p>
Sygnal „BACZNOŚĆ”	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zauważenia na torach ludzi, zwierząt, samochodów; 2) Gdy nakazują to wskaźniki kolejowe, gdy pociąg wjeżdża na tory ładunkowe, rampy; 3) Każdorazowo przed ruszeniem składu z nieplanowanego postoju; 4) Zmiany kierunku jazdy; 5) W celu ostrzeżenia pracujących na torach pracowników. 	<p>Sygnal dźwiękowy: jeden (1) długi, podawany przez maszynistę lub kierowcę pojazdu kolejowego.</p>
Sygnal „STÓJ”	<p>Sygnal ręczny, podawany przez pracownika, w sytuacji zaistnienia nagłej potrzeby zatrzymania pociągu lub innego pojazdu spowodowanego dostrzeżeniem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Uszkodzenia pociągu, które w dalszej jeździe może zagrozić bezpieczeństwu ruchu lub spowodować straty materialne; 2) Innych przeszkód np. na torze znajdują się ludzie, większe zwierzęta, maszyny lub materiały do budowy nawierzchni kolejowej, wyłupanie główki szyny, podmycie toru, zajęcie skrajni toru, powalone drzewo lub inna przeszkoda na torze. 	<p>Sygnal dźwiękowy: trzy (3) krótkie, szybko po sobie następujące tony, kilkakrotnie powtarzane.</p> <p>Sygnal ręczny podawany przez pracownika.</p>

INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019 ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.

	<p><i>Pracownik stojąc na międzytorzu lub ławie torowiska, twarzą zwróconą w kierunku pociągu, kręci ręką koło przyborami sygnałowymi:</i></p> <p>A. w dzień – chorągiewką koloru żółtego;</p> <p>B. w nocy – białym światłem latarki.</p> <p>Sygnal podaje się do czasu potwierdzenia przez pociąg sygnałem dźwiękowym „STÓJ”.</p>	
Wskaźnik oznaczenia miejsca zejścia.	Oznacza kierunek zejścia ludzi z toru w czasie przejazdu pociągu.	
Wskaźnik ostrzeżenia W-7	Wskaźnik W-7 stosuje się tam, gdzie maszynista powinien dać sygnał „Bacność”, ze względu na bezpieczeństwo ludzi pracujących na torze i ustawia się go z obu stron w odległości 300 – 500 m przed miejscem prowadzenia Robót.	
Sygnal D1 „STÓJ”.	Przeonośną tarczę zatrzymania ustawia się w stosunku do torów, do których się odnosi. Sygnal D-1 „Stój”, dawany tarczą zatrzymania, stosuje się do oznaczenia miejsca, w którym z jakichkolwiek powodów konieczne jest zatrzymanie pociągu lub manewrującego składu.	
Sygnal D-6.	Informuje o konieczności zwolnienia biegu pociągu, ustawia się go w odległości drogi hamowania przed odcinkiem, po którym pociąg ma przejechać ze zmniejszoną prędkością.	
Wskaźnik ograniczenia prędkości W-14.	Określający początek i koniec miejsca, gdzie powinien przejechać pociąg ze zmniejszoną prędkością.	
Wskaźnik We4a to znak kolejowy na liniach zelektryfikowanych	Wskaźnik We4a służy do oznaczenia miejsca, poza które przejazd elektrycznych pojazdów trakcyjnych jest zabroniony (uszkodzenie sieci, praca przy sieci, koniec sieci).	

**INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019
ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY
DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW
ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.**

6. Odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej.

Każda osoba wykonująca Roboty na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A. musi posiadać i stosować:

1. odpowiednią do rodzaju wykonywanej pracy odzież ochronną,
2. odpowiednie obuwie robocze,
3. kamizelki żółte z pasami odblaskowymi,
4. oraz inne środki ochrony indywidualnej - odpowiednie do rodzaju wykonywanej pracy.

7. Dopuszczenie do Robót.

Do Robót na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A. może zostać dopuszczona osoba posiadająca:

1. Ukończone 18 lat;
2. Ważne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pracy;
3. Ważne zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w dziedzinie BHP i PPOŻ;
4. Ważną Przepustkę do poruszania się po Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A.;
5. Odpowiednie uprawnienia do obsługi maszyn i urządzeń (w przypadku ich obsługi).

8. Czynności przed rozpoczęciem Robót.

Przed rozpoczęciem wszystkich Robót należy sprawdzić wyposażenie Pracowników Wykonawcy w wymagany sprzęt, a w szczególności w:

- a. sprzęt do komunikacji z dyżurnym ruchu LCS PKM oraz jednostkami służb ratowniczych,
- b. mobilną apteczkę wyposażoną w sprzęt i materiały do udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
- c. sprzęt gaśniczy, w przypadku wykonywania Robót pożarowo niebezpiecznych,
- d. latarki lub sprzęt oświetleniowy, w przypadku wykonywania Robót po zmroku,
- e. inne, w zależności od rodzaju wykonywanych Robót,
- f. wskaźniki do osygnalizowania miejsca Robót w torze, na których wykonywane są Roboty.

9. Obowiązki Kierownika Robót.

1. Roboty prowadzone na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A. muszą być wykonywane pod bezpośrednim nadzorem Kierownika Robót, który jest odpowiedzialny za zapewnienie Pracownikom Wykonawcy warunków odpowiadających BHP.
2. Kierownik Robót jest obowiązany znać postanowienia niniejszej Instrukcji oraz innych przepisów związanych z zakresem wykonywanych Robót.
3. Kierownik Robót jest obowiązany każdorazowo przed rozpoczęciem Robót pouczyć Pracowników Wykonawcy o warunkach BHP w zakresie Robót przewidzianych do wykonania. Fakt pouczenia powinien być odnotowany pisemnie.

INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019 ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.

4. W celu zachowania ciągłości nadzoru nad bezpieczeństwem pracy, Kierownik Robót oddalający się nawet chwilowo z miejsca pracy, jest obowiązany wyznaczyć zastępcę na czas swojej nieobecności, odpowiadającego warunkom określonym w ust. 2 powyżej.
5. O fakcie wyznaczenia zastępcy, Kierownik Robót musi powiadomić wszystkich Pracowników Wykonawcy, wykonujących dane Roboty.
6. Do zadań Kierownika Robót należy:
  - a. organizowanie i prowadzenie Robót zgodnie z obowiązującymi przepisami technicznymi oraz przepisami BHP,
  - b. sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przez podległych mu Pracowników Wykonawcy zasad BHP,
  - c. zapobieganie kolizji prac torowych z przytorowymi urządzeniami sterowania ruchem kolejowym oraz kablami,
  - d. sprawowanie nadzoru nad stanem technicznym sprzętu i narzędziami pracy,
  - e. właściwe zabezpieczenie, oznakowanie i sygnalizowanie miejsca Robót,
  - f. dopilnowanie stosowania przez Pracowników Wykonawcy właściwej odzieży ochronnej, roboczej i środków ochrony indywidualnej oraz użytkowanie jej zgodnie z przeznaczeniem,
  - g. sprawowanie nadzoru nad stanem pomieszczeń i wyposażenia urządzeń higieniczno-sanitarnych – jeśli takie będą występować,
  - h. nadzór nad stanem technicznym i wyposażeniem punktów pierwszej pomocy i sprzętu PPOŻ,
  - i. w przypadku prowadzenia Robót w torach kolejowych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, nadzór nad sygnałami i przyborami sygnalizacyjnymi będącymi w jego dyspozycji i w dyspozycji podległych mu Pracowników Wykonawcy (sygnalistów, obchodowych itp.).

10. Obowiązki Pracowników Wykonawcy.

1. Wszyscy Pracownicy Wykonawcy, wykonujący Roboty na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A., obowiązani są znać oraz przestrzegać zasady i przepisy BHP.
2. Do obowiązków Pracowników Wykonawcy należy:
  - a. wykonywanie pracy zgodnie z zasadami i przepisami BHP oraz przestrzeganie wydawanych w tym zakresie poleceń i wskazówek Kierownika Robót,
  - b. dbanie o należyty stan maszyn, sprzętu i narzędzi pracy oraz utrzymywanie ładu i porządku w miejscu wykonywania Robót,
  - c. używanie przydzielonych im środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego zgodnie z ich przeznaczeniem,
  - d. powiadamianie Kierownika Robót o wypadkach przy pracy i zauważonych zagrożeniach dla zdrowia i życia ludzkiego.

INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019 ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.

11. Maszyny i inne urządzenia techniczne.

11.1. Wymagania ogólne.

1. Maszyny i urządzenia stosowane oraz wykorzystywane na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A., pod względem technicznym i eksploatacyjnym, powinny odpowiadać warunkom zapewniającym obsługującym warunki spełniające BHP, określone odpowiednio w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bhp w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz.U. z 2002 r., nr 191, poz. 1596 ze zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 października 2008 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla maszyn (Dz.U. z 2008 r., nr 199, poz. 1228 ze zm.).
2. Maszyny i urządzenia powinny być wyposażone odpowiednio w: Instrukcję obsługi maszyny (dokumentację techniczno-ruchową) zgodnie z obowiązującym prawem.
3. Maszyny, urządzenia i sprzęt, które podlegają dozorowi technicznemu, powinny mieć aktualne dokumenty uprawniające do ich eksploatacji.
4. Bezpośrednią obsługę maszyn, urządzeń oraz sprzętu można powierzać wyłącznie Pracownikom Wykonawcy, którzy mają odpowiednie uprawnienia w zakresie obsługi tych urządzeń i znajomości przepisów BHP.
5. Maszyny i urządzenia powinny być poddawane okresowym przeglądom technicznym zgodnie z wymaganiami określonymi w instrukcji obsługi, dostarczonej przez producenta maszyny.
6. Maszyny i urządzenia, każdorazowo przed rozpoczęciem pracy, powinny być sprawdzone pod względem ich sprawności techniczno-eksploatacyjnej oraz bezpiecznego użytkowania. W przypadku stwierdzenia uszkodzenia lub wadliwego działania, należy o tym niezwłocznie zawiadomić Kierownika Robót i przerwać prace.
7. **Wykonywanie napraw, smarowanie oraz czyszczenie maszyn i urządzeń będących w ruchu jest zabronione.**
8. Operatorowi nie wolno opuszczać stanowiska pracy w czasie ruchu maszyny, którą kieruje. W przypadku oddalenia się (choćby chwilowego) od maszyny będącej w ruchu, operator obowiązany jest zatrzymać silnik, zahamować i zabezpieczyć maszynę przed włączeniem jej przez osoby niepowołane.
9. W przypadku wystąpienia awarii maszyny lub urządzenia, należy je natychmiast zatrzymać i wyłączyć dopływ energii ze źródła zasilania. **Wznawianie pracy maszyn bez wcześniejszego usunięcia uszkodzenia jest zabronione.**

11.2. Maszyny i inne urządzenia techniczne do pracy w torze.

1. Uruchamianie, eksploataowanie oraz zatrzymywanie maszyn i urządzeń przy pracy zespołowej powinno być poprzedzone umownym sygnałem. Do podawania sygnału upoważniony jest Pracownik Wykonawcy, nadzorujący zespół pracowników, albo Pracownik Wykonawcy, obsługujący maszynę lub urządzenie. Pracownika Wykonawcy, upoważnionego do podawania sygnałów, wyznacza Kierownik Robót. Maszyny torowe i urządzenia przystosowane do wykonywania Robót w torze, mogą przystąpić do prac wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody na Roboty.
2. Maszyny, urządzenia oraz sprzęt pomocniczy w czasie zbliżania się pociągów lub innych pojazdów kolejowych, powinny być zdjęte z torowiska i usunięte poza skrajnię toru.

INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019 ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.

3. W przypadku pozostawiania po pracy maszyn, urządzeń, zmechanizowanych narzędzi, środków transportu itd. w obrębie miejsca pracy, tam gdzie odbywa się ruch pociągów, należy je usunąć poza skrajnię toru i zabezpieczyć przed uruchomieniem.
4. Pojazdy kolejowe z napędem powinny być wyposażone w odpowiednie dokumenty zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Właściwego ds. Transportu, a Pracownicy Wykonawcy, prowadzący pojazdy kolejowe z napędem na czynnych torach kolejowych, obowiązani są przestrzegać zasad określonych w obowiązujących przepisach.
5. Pracownicy Wykonawcy, kierujący maszynami do robót torowych, powinni spełniać warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Właściwego ds. Transportu.
6. Przed rozpoczęciem jazdy, Pracownik Wykonawcy, kierujący maszyną, powinien sprawdzić, czy:
  - a. maszyna znajduje się w stanie zapewniającym bezpieczną jazdę,
  - b. hamulce działają sprawnie,
  - c. osygnalizowanie i wyposażenie maszyny jest zgodne z przepisami.
7. Pracownik Wykonawcy, kierujący jazdą maszyny, powinien posiadać:
  - a. przybory sygnałowe (trąbka, chorągiewka i latarka),
  - b. sprawnie działający zegarek,
  - c. wyciąg z rozkładu jazdy (ważny dla szlaku, na którym ma się poruszać),
  - d. terminal GSM-R,
  - e. w razie potrzeby – latarnie do osygnalizowania pojazdu.
8. Pracownik Wykonawcy, kierujący jazdą maszyny, obowiązany jest:
  - a. stosować się ściśle do poleceń dyżurnego ruchu LCS PKM, dotyczących jazdy, postoju i manewrów;
  - b. obserwować sygnały i ustawione przy torze wskaźniki oraz tor i przejazdy kolejowe;
  - c. kierować pojazdem zgodnie z przepisami i instrukcjami wewnętrznymi;
  - d. dbać o bezpieczeństwo ruchu oraz ludzi znajdujących się w maszynie lub na torze;
  - e. przestrzegać zakazu przewożenia ludzi na maszynie z wyłączeniem osób należących do zespołu obsługującego maszynę.
9. Przewożenie Pracowników Wykonawcy na maszynie może odbywać się, gdy zezwala na to instrukcja maszyny i znajdują się na niej wyznaczone miejsca do tego celu. Nie wolno przewozić osób na stopniach, podestach, sprzęgach i innych zewnętrznych częściach i elementach konstrukcyjnych maszyny.
10. Postój maszyn i urządzeń po zakończeniu pracy na szlaku może się odbywać tylko za zgodą dyżurnego ruchu LCS PKM.
11. Miejsce postoju maszyn należy zabezpieczyć w sposób gwarantujący bezpieczeństwo ludzi i sprzętu.
12. Maszyny odstawione na postój muszą być bezwzględnie zahamowane hamulcem ręcznym oraz zabezpieczone płozami hamulcowymi.
13. Jeżeli do maszyny mogą mieć dostęp osoby postronne – to na czas jej postoju należy zapewnić dozоровanie tej maszyny.
14. Szczegółowe zasady zabezpieczenia maszyn i urządzeń po zakończonej pracy określają dokumentacje, instrukcje obsługi (techniczno-ruchowe) oraz regulaminy.

INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019 ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.

12. Bezpieczeństwo pracy i organizacja zabezpieczenia miejsca robót w torze.

1. Pracownicy Wykonawcy, udający się do pracy i z pracy, nie powinni chodzić po torach, lecz po drogach lub ławach torowiska.
2. Pracownicy Wykonawcy, udający się z miejsca zbiórki do miejsca Robót, powinni być pouczeni przez Kierownika Robót o zasadach bezpiecznego dojścia do miejsca Robót.
3. Podczas przechodzenia przez tory należy zachować szczególną ostrożność, a zwłaszcza:
  - a. przed wejściem na tory należy się zatrzymać, rozejrzeć w obydwie strony dla upewnienia się, czy nie zbliża się pociąg, przetaczany tabor, czy inny pojazd kolejowy,
  - b. przez tory należy przechodzić prostopadle do ich osi, obserwując, czy nie zagraża niebezpieczeństwo ze strony przejeżdżającego pojazdu kolejowego lub toczącego się taboru,
  - c. podczas przechodzenia przez tory nie wolno stawiać stóp na główkach szyn, na zwrotnicach, kierownicach, krzyżownicach rozjazdów i podkładach,
  - d. przy przechodzeniu przez tory, zastawione przez pojazdy kolejowe, należy korzystać z pomostów hamulcowych, lub przerw między stojącymi wagonami, jeżeli odległość między nimi wynosi co najmniej 20 m, lub obejść stojące pojazdy przechodząc tor w odległości 10 m. Nie wolno przechodzić pod pojazdami, po zderzakach i sprzęgach wagonowych.
4. W czasie przejazdu pojazdu kolejowego lub podczas wykonywania jazd manewrowych, nie wolno stać na materiałach nawierzchniowych i innych przedmiotach znajdujących się na poboczach lub międzytorzu.
5. **Wskakiwanie lub zeskakiwanie z będących w ruchu pojazdów kolejowych jest zabronione.**
6. W czasie wykonywania Robót na torach i rozjazdach, miejsce Robót należy zabezpieczyć zgodnie z zasadami podanymi w Instrukcji o sygnalizacji kolejowej PKM – 03.
7. Niezależnie od osłonięcia miejsca Robót, Kierownik Robót obowiązany jest tak zorganizować pracę, aby usunięcie z toru sprzętu i narzędzi oraz oddalenie się Pracowników Wykonawcy od toru na wyznaczone międzytorze lub pobocze nastąpiło najpóźniej wtedy, gdy pojazd kolejowy znajduje się od miejsca Robót w odległości ca. 1000 metrów.
8. Przed rozpoczęciem pracy, Kierownik Robót jest obowiązany pouczyć Pracowników Wykonawcy o warunkach bezpieczeństwa pracy w trakcie wykonywania Robót oraz wskazać, na którą stronę toru mają się oddalić w chwili usłyszenia sygnału ostrzegawczego. Kierunek schodzenia Pracowników Wykonawcy z toru należy oznaczyć na początku i końcu Robót, **wskaznikiem zejścia z toru**.
9. O zbliżaniu się pojazdu kolejowego do miejsca Robót, Kierownik Robót lub wyznaczony przez niego Sygnalista, obowiązany jest powiadomić sygnałem „**Baczność**”, podawanym głosem, trąbką, syreną, gwizdawką lub w inny podany do wiadomości Pracownikom Wykonawcy sposób. Sygnał „**Baczność**” powinien być podany z takim wyprzedzeniem, aby Pracownicy Wykonawcy mieli czas na zabezpieczenie miejsca Robót, usunięcie z toru sprzętu i narzędzi oraz oddalenie się od toru. Na dowód usłyszenia sygnału „**Baczność**” wszyscy Pracownicy Wykonawcy obowiązani są natychmiast potwierdzić ten fakt przerwaniem pracy, zwróceniem twarzy w kierunku podającego sygnał i podniesieniem ręki, a Pracownicy Wykonawcy pracujący grupowo – dodatkowo wypowiedzianiem donośnym głosem kierowanym do współpracowników: „**Uwaga! Pociąg, zejść z toru!**”.
10. W czasie zbliżania się i przejeżdżania pociągów, pojedynczych lokomotyw i innych pojazdów kolejowych, należy stać twarzą do toru, obserwując, czy nie ma zagrożenia bezpieczeństwu dla Pracowników Wykonawcy i ruchu kolejowego.

**INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019
ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY
DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW
ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.**

11. Przy Robotach prowadzonych na torze czynnym na szlaku dwutorowym, bez względu na to, po którym torze zbliża się pojazd, Pracownicy Wykonawcy powinni zejść z toru i ustawić się na ławie torowiska, kładce dla pieszych, na obiektach mostowych, skarpie nasypu lub przekopu w odległości większej niż 2,0 m od zewnętrznego toru szyn.
12. W czasie odpoczynku i przerw w pracy nie wolno przebywać na torach lub pod stojącymi wagonami. Nie wolno również przebywać pod wagonami w czasie deszczu, śnieżyicy, wichury i innych zjawisk atmosferycznych.
13. **Samowolne chodzenie Pracowników Wykonawcy po torach lub oddalanie się z miejsca Robót jest zabronione.** Każde oddalenie się Pracownika Wykonawcy z miejsca Robót wymaga zgody Kierownika Robót, który uwzględniając warunki terenowe i ruchowe, obowiązany jest po wyrażeniu zgody pouczyć go o przestrzeganiu zasad bezpieczeństwa na torach.
14. W okresie niekorzystnych warunków atmosferycznych (ulewnych deszczy, silnej mgły, zamieci śnieżnej), gdy nie widać pojazdu kolejowego z minimalnej odległości 300 m, nie należy wykonywać na czynnych torach żadnych Robót utrzymania, a zakres Robót koniecznych dla zachowania ciągłości i bezpieczeństwa ruchu pociągów, ograniczyć do minimum z zachowaniem szczególnych środków ostrożności:
  - a. grupę roboczą idącą po torze powinni ochraniać dwaj Sygnaliści, idący po jednym przed i za grupą, w odległości nie większej niż 300 m, którzy obowiązani są podawać sygnały „**Bacność**” przy zbliżaniu się pojazdów kolejowych,
  - b. bez względu na zakres Robót, miejsce Robót osłonić **wskaźnikiem W-7**,
  - c. w celu zabezpieczenia Pracowników Wykonawcy przed nadjeżdżającymi pojazdami kolejowymi, należy z obu stron miejsca Robót wystawić co najmniej po jednym Sygnaliście, dla informowania o zbliżającym się pojeździe,
  - d. Pracownicy Wykonawcy, w miejscu Robót, powinni być tak rozstawieni, aby możliwa była ciągła ich obserwacja przez Kierownika Robót i Sygnalistów,
  - e. gdy światło dzienne jest niewystarczające, a także o zmroku i w nocy, należy miejsce Robót oświetlić światłem sztucznym. Oświetlenie sztuczne powinno być tak ustawione, aby nie oślepić nim pociągów lub pojazdów poruszających się po torze.
15. W przypadku, gdy na torze pracuje grupa złożona z więcej niż dwóch Pracowników Wykonawcy, należy w odległości 300-500 metrów od miejsca Robót ustawić z obydwu stron **wskaźnik W-7**. Odległość ustawienia **wskaźnika W-7** od miejsca Robót ustala Kierownik Robót, uwzględniając miejscowe warunki terenowe, atmosferyczne, prędkość pociągów itp. Przy nie sprzyjających warunkach widzialności i słyszalności, **wskaźnik W-7** należy również ustawić, gdy na torze pracuje jeden lub dwóch Pracowników Wykonawcy.
16. Kierownik Robót obowiązany jest wyznaczyć jednego lub więcej Sygnalistów do obserwowania szlaku i sygnalizowania zbliżających się pojazdów kolejowych, w przypadku wykonywania Robót w strefie I lub II.
17. W przypadku wykonywania Robót przy użyciu maszyn i sprzętu, wywołujących duży hałas, powinny być stosowane specjalne urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe zdalnie sterowane, do podawania sygnałów ostrzegawczych. W przypadku braku tych urządzeń, Kierownik Robót obowiązany jest wystawić dodatkowych Sygnalistów bezpośrednio przy grupie Pracowników Wykonawcy, zatrudnionych przy pracy tego sprzętu. Dodatkowy Sygnalista musi mieć zapewnioną stałą łączność wzrokową i słuchową z Sygnalistami sygnalizującymi zbliżające się pojazdy kolejowe.

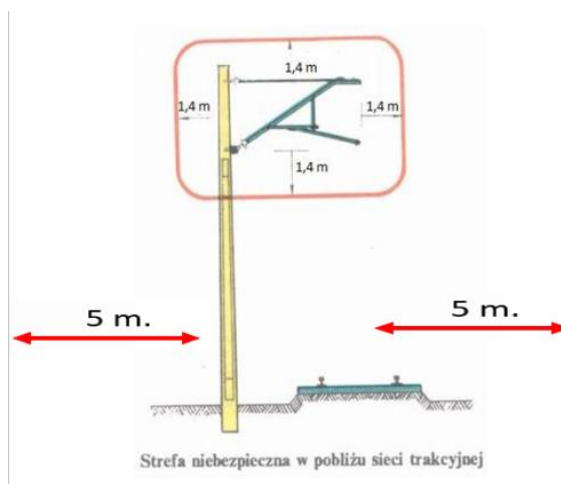
**INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019
ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY
DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW
ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.**

18. Pracownicy Wykonawcy, wyznaczeni na Sygnalistów, powinni mieć ukończone 18 lat życia, I kategorię wzroku i słuchu, być przeegzaminowani przez PKM S.A. z postanowień **Instrukcji o sygnalizacji kolejowej PKM - 03**, obowiązującej na Obszarze kolejowym PKM S.A. oraz mieć na sobie odblaskowe kamizelki ostrzegawcze. Sygnalistom nie wolno wyznaczać żadnych dodatkowych obowiązków i czynności.
19. Sygnaliści muszą mieć przy sobie:
  - a. wyciąg z rozkładu jazdy dotyczący danego odcinka linii,
  - b. chorągiewkę koloru żółtego,
  - c. trąbkę sygnałową lub inne urządzenie sygnalizacyjne do podawania sygnałów akustycznych,
  - d. sprawny zegarek,
  - e. latarkę z czerwonym i białym światłem,
  - f. terminal GSM-R. i radio 150MHz w razie wykonywania robót na obszarze nastawczym st. Gdańsk Wrzeszcz i /lub stacji Gdańsk Osowa.
20. Podczas obserwacji Sygnaliści powinni stać w takim miejscu, aby widzieli zbliżające się pojazdy kolejowe z najdalszej odległości (co najmniej 700 m w każdym kierunku) i byli widziani oraz słyszani przez Pracowników Wykonawcy zatrudnionych na torze.
21. Pracownicy Wykonawcy, zatrudnieni do pracy w czynnych torach, obowiązani są mieć na sobie kamizelki ostrzegawcze z elementami odblaskowymi. Dotyczy to również Pracowników Wykonawcy oraz Pracowników PKM S.A. wykonujących obchody, oględziny techniczne rozjazdów, budowli inżynierskich, urządzeń technicznych oraz inne czynności wykonywane na torach.
22. Przed przystąpieniem w danym dniu do wykonywania Robót, Kierownik Robót obowiązany jest osygnalizować miejsce Robót, wyznaczyć stanowiska Sygnalistom i sprawdzić słyszalność sygnałów na poszczególnych stanowiskach roboczych. Słyszalność sygnałów powinna być sprawdzana po uruchomieniu wszystkich maszyn, urządzeń i sprzętu używanych tego dnia do wykonywania Robót.
23. Roboty w torze wykonywane w miejscach niebezpiecznych: w wykopach, na przystankach, na mostach, wiaduktach, itp., wymagają zachowania szczególnej ostrożności, a przede wszystkim:
  - a. przed rozpoczęciem pracy, Kierownik Robót jest obowiązany pouczyć Pracowników Wykonawcy o warunkach BHP i wyznaczyć poszczególnym Pracownikom Wykonawcy miejsca, gdzie mają się schronić w czasie przejazdu pojazdów kolejowych,
  - b. przed rozpoczęciem pracy, Kierownik Robót ustala czas potrzebny na usunięcie sprzętu i narzędzi pracy oraz przejście Pracowników Wykonawcy w bezpieczne miejsce; czas ten musi być uwzględniany przy podawaniu przez sygnalistów sygnału „**Baczność**” w czasie zbliżania się pojazdu kolejowego do miejsca Robót,
  - c. podczas Robót na wiaduktach kolejowych, przy zbliżaniu się pojazdów kolejowych, Pracownicy Wykonawcy obowiązani są zejść na chodnik roboczy i ustawić się w jednym rzędzie, jak najbliżej bariery, zwracając twarze w kierunku nadjeżdżającego pojazdu kolejowego,
  - d. podczas Robót utrudniających zejście Pracowników Wykonawcy z toru (np. na wysokich peronach, robotach ziemnych prowadzonych w pobliżu toru), należy urządzić specjalne miejsca do schodzenia lub schronienia się Pracowników Wykonawcy; miejsca te powinny być rozmieszczone we wzajemnej odległości nie przekraczającej 60 m i oznaczone **wskaznikiem zejścia z toru**.
24. **Rozpoczynanie pracy na torze bezpośrednio po przejeździe pojazdu kolejowego jest zabronione.** Rozpoczęcie Robót może nastąpić po umówionym sygnale podanym przez Kierownika Robót lub

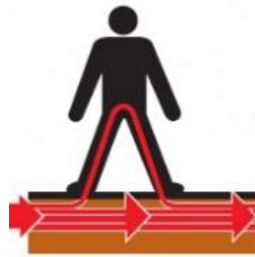
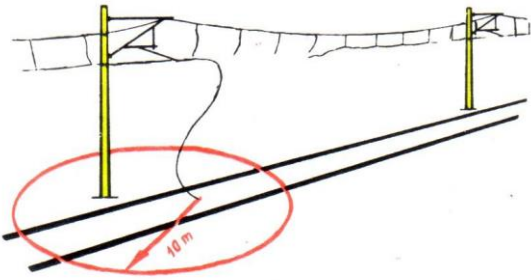

upoważnionego przez niego Pracownika Wykonawcy, po uprzednim upewnieniu się, że w ślad za tym pojazdem nie nadjeżdża inny, albo nie zbliża się pojazd po sąsiednim torze.

25. **Wykonywanie jakichkolwiek robót w miejscach, gdzie przebiegają lub mogą przebiegać kablowe linie elektroenergetyczne, jest zabronione bez powiadomienia właściwej jednostki oraz przydzielenia przez nią osoby nadzorującej, posiadającej ważne świadectwo kwalifikacyjne na stanowisku dozoru lub eksploatacji z odpowiednimi do zakresu wykonywanych prac uprawnieniami.**
26. **Zabronione jest urządzenie stanowisk pracy, składowisk materiałów, maszyn i urządzeń oraz pracy żurawi i dźwignic bezpośrednio pod napowietrznymi liniami energetycznymi lub w odległości od skrajnych przewodów w poziomie (pomiar przy gruncie) mniejszej, niż:**
- a. 3 m dla linii niskiego napięcia;
  - b. 5 m dla linii o napięciu powyżej 1 kV do 30 kV,
  - c. 10 m dla linii o napięciu powyżej 30 kV do 110 kV,
  - d. 20 m dla linii o napięciu powyżej 110 kV do 400 kV.
27. **Zabronione jest urządzenie stanowisk pracy, składowisk materiałów, maszyn i urządzeń oraz pracy żurawi i dźwignic w obrębie linii trakcji kolejowej w odległości od skrajnych przewodów w poziomie (pomiar przy gruncie) mniejszej, niż 5 metrów**

28. Instalacje elektryczne do zasilania maszyn i urządzeń powinny być wykonane w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami, zapewniający bezpieczeństwo pracy osób obsługujących te urządzenia oraz zabezpieczone przed uszkodzeniami mechanicznymi i dostępem osób nieuprawnionych.
29. W przypadku zerwania przewodów linii wysokiego napięcia, lub linii trakcji kolejowej należy niezwłocznie powiadomić Dyżurnego Ruchu PKM S.A. oraz Operatora CUiD, a także miejsce takie osłonić **sygnałami D1 „Stój”**, według *Instrukcji o sygnalizacji kolejowej PKM – 03*. Miejsce należy osłonić lub dozorować do czasu przyjazdu pogotowia energetycznego. Ze względu na niebezpieczeństwo porażenia prądem, nie wolno dotykać szyn i zerwanych przewodów oraz zbliżać się na odległość mniejszą niż 20 m od zerwanych przewodów. W celu uniknięcia porażenia prądem, Pracownicy znajdujący się w strefie zerwanych przewodów powinni oddalać się z zagrożonego terenu krótkimi krokami **nie odrywając stóp od podłoża** na odległość bezpieczną, co najmniej 10 metrów.

13. Transport materiałów oraz pojazdy transportowe.

1. Przy pracach transportowych należy stosować się do postanowień rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych (t.j., Dz.U. z 2018 r., poz. 1139 ze zm.).
2. Prace transportowe materiałów kolejowych: szyny, części rozjazdów, podkłady itp., należy wykonywać przy użyciu sprzętu i urządzeń mechanicznych tj.: żurawi, wciągarek, podnośników itp. W przypadkach szczególnych w/w czynności mogą być wykonywane ręcznie, jednak przy zastosowaniu narzędzi i sprzętu pomocniczego tj.: legarów, lin, wielokrążków, kleszczy itp. **Przenoszenie przez Pracowników Wykonawcy szyn i dźwigarów stalowych na ramionach jest całkowicie zabronione.**
3. Materiały kolejowe nie mogą być zrzucone i układane na ziemi. Należy je podnosić, opuszczać z wysokości za pomocą urządzeń mechanicznych. Materiały należy układać na specjalnie przygotowanych podkładach.
4. Przy ręcznym wyładunku podsypki z wagonów w czasie ruchu pociągu należy zachować szczególne środki ostrożności, a przede wszystkim:
  - a. prędkość jazdy pociągu roboczego nie może przekraczać 5 km/h,
  - b. Kierownik Robót jest obowiązany omówić i ustalić wspólnie z maszynistą i Pracownikami Wykonawcy warunki bezpieczeństwa pracy i sygnalizacji,
  - c. w czasie wyładunku Kierownik Robót powinien iść obok pociągu w takiej odległości, aby był dobrze widziany przez maszynistę i miał możliwość podania w razie potrzeby sygnału „**STÓJ**”,
  - d. w chwili zatrzymania pociągu i podania przez maszynistę lub Sygnalistę sygnału „**BACZNOŚĆ**”, Pracownicy Wykonawcy są obowiązani niezwłocznie przerwać pracę i zająć najbardziej bezpieczne miejsce w wagonie,
  - e. w czasie wyładunku podsypki z wagonów platform, Pracownicy Wykonawcy znajdujący się na wagonach, nie powinni znajdować się bliżej niż 1 m od czoła wagonu, a także siadać na ścianach wagonu podczas ruchu i postoju pociągu.
5. Podczas wyładunku podsypki z wagonów samowyładowczych, należy przestrzegać zasad podanych w instrukcji obsługi dostarczonej przez producenta wagonu samowyładowczego.
6. Przy przewożeniu materiałów, sprzętu i narzędzi pojazdami pomocniczymi należy przestrzegać, aby przewożone materiały lub sprzęt nie wystawały i przekraczały skrajni taboru.
7. Uruchamianie oraz jazdę ręcznych wózków roboczych należy wykonywać zgodnie z instrukcją obsługi producenta danego wózka. Pojazdy pomocnicze używane do transportu materiałów nawierzchni muszą

być wyposażone w urządzenia hamulcowe. Wózki robocze bez napędu silnikowego, muszą być wyposażone w klin służący do zabezpieczenia wózka przed stoczeniem.

8. W razie uszkodzenia pojazdu pomocniczego na szlaku i niemożności dalszej jazdy, należy go usunąć z toru poza skrajnię torów.
9. Usunięcie pojazdu pomocniczego z toru należy zgłosić dyżurnemu ruchu LCS PKM.
10. Podstawianie i przemieszczanie wagonów do czynności transportowych powinno odbywać się przy użyciu lokomotyw lub innych pojazdów zgodnie z **Instrukcją pracy manewrowej PKM – 02**.
11. **Przewożenie Pracowników Wykonawcy na maszynach, urządzeniach oraz środkach transportu nie przystosowanych do tego celu lub w przekroczonej liczbie jest zabronione.**
12. **Zabronione jest wsiadanie i wysiadanie pracowników Wykonawcy na międzytorze; nie wolno również otwierać drzwi wagonów, pojazdów pomocniczych od strony sąsiedniego toru.**
13. Jeżeli pociąg lub pojazd rozpoczyna jazdę, wszyscy Pracownicy Wykonawcy, znajdujący się na nim, na sygnał „**BACZNOŚĆ**” podany z lokomotywy lub kabiny prowadzącego pojazd, powinni obowiązkowo usiąść, zajmując bezpieczne miejsce.

14. Roboty pod napięciem.

1. Roboty pod napięciem prowadzone na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A. należy wykonywać zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 492 ze zm.).
2. Osoby wykonujące Roboty pod napięciem powinny posiadać ważne świadectwo kwalifikacji energetycznych, określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad stwierdzania posiadania kwalifikacji przez osoby zajmujące się eksploatacją urządzeń, instalacji i sieci (Dz.U. z 2003 r., nr 89, poz. 828 ze zm.).
3. Roboty pod napięciem, jako prace szczególnie niebezpieczne na Obszarze kolejowym i niekolejowym PKM S.A., należy wykonywać wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody na Roboty.

15. Prace w obrębie sieci trakcyjnej

1. Jeżeli Wykonawca planuje wykonywanie pracy w obrębie sieci trakcyjnej na liniach kolejowych, którego elementy podczas pracy zbliżają się do sieci trakcyjnej (napięcie w sieci trakcyjnej 3 kV) na odległość:
  - mniejszą niż 5 metrów, przy wykorzystaniu ciężkiego sprzętu budowlanego,
  - mniejszą niż 1,4 metra przy wykonywaniu innych pracma obowiązek zgłosić do PKM w celu podjęcia niezbędnych działań związanych z wyłączeniem napięcia.
2. W regulaminie wyłączenia napięcia (organizacji robót) powinny być określone zagadnienia mające istotne znaczenie dla bezpieczeństwa pracy osób wykonujących prace w pobliżu sieci trakcyjnej, w szczególności należy określić:

INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019 ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.

- miejsce pracy z wyznaczeniem ich granic na linii kolejowej,
- oświadczenia pracodawców, że zostali zapoznani z przepisami i zasadami bezpiecznego wykonywania pracy przy urządzeniach elektroenergetyki kolejowej oraz w pobliżu sieci trakcyjnej,
- przewidywalny czas trwania prac,
- wskazanie odłączników, które należy otworzyć, aby w miejscu prac wyłączyć napięcie w sieci trakcyjnej,
- określenie w jaki sposób powinno być zabezpieczone miejsce pracy tj.: gdzie powinny być ustawione wskaźniki We 4a (zakaz wjazdu elektrycznych pojazdów trakcyjnych), gdzie powinny być złożone uszynienia ochronne sieci trakcyjnej,
- miejsca niebezpieczne i występujące zagrożenia tj. wskazanie, które urządzenia będą pod napięciem i praca tam jest zabroniona,
- komórkę organizacyjną uprawnioną do wystawienia polecenia, zezwolenia na wykonywanie pracy, kto dopuszcza pracodawcę

Do pracy można przystąpić po otrzymaniu pisemnego zezwolenia na wykonanie robót, wystawionego przez prowadzącą eksploatację sieci trakcyjnej.

3. Ze względu na niebezpieczeństwo porażenia prądem, nie wolno dotykać słupów trakcyjnych, wieszać na nich odzieży, stawiać przy nich maszyn, sprzętu i narzędzi pracy. Nie wolno również dotykać przewodów uszyniających (uziemiających) konstrukcje wsporcze sieci jezdnej i budowli pod którymi sieć przebiega.

4. Do czasu wyłączenia napięcia i uzyskania zgody od PKM S.A. na prowadzenie robót na torze zelektryfikowanym **należy przestrzegać następujących zasad bezpieczeństwa:**

- **zabrania się** dotykać bez potrzeby konstrukcji wsporczych sieci trakcyjnej (słupów) i przewodów, za pomocą, których te konstrukcje są uczynione. Przy wykonywaniu czynności związanych z obsługą pojazdów trakcyjnych, ciężkich pojazdów pomocniczych, wagonów, maszyn do utrzymania nawierzchni kolejowej, dźwigów kolejowych oraz przy załadunku i wyładunku wagonów odkrytych, podczas konwojowania wagonów, pociągów należy przestrzegać zasad bezpieczeństwa, mających na celu zapobieżenie zbytniemu zbliżaniu się do sieci trakcyjnej,
- **zabrania się** wchodzić na dach pojazdu kolejowego, przedział silnikowy oraz na inne części pojazdu lub maszyny znajdującej się powyżej **2 m**, licząc od powierzchni tocznej szyn jezdnych, z wyjątkiem miejsc osłoniętych, specjalnie wyznaczonych do przebywania ludzi - np. kabina maszynisty lub operatora,
- **zabrania się** posługiwanie długimi narzędziami w sposób umożliwiający dotknięcie przewodów trakcyjnej sieci jezdnej i wysięgników lub zbliżanie do nich narzędzi na odległość mniejszą niż **1,4 m**,
- **zabrania się** wchodzić na dachy wagonów towarowych i osobowych, cysterny, pojemniki przewożone na odkrytych wagonach, ładunki o wysokości całkowitej przekraczającej **1 m**, licząc od podłogi wagonu, oraz wchodzić i przebywać na pomoście budki hamulcowej, jeśli jest on wyniesiony na wysokość większą niż 1 m ponad poziom podłogi wagonu,
- **zabrania się** ustawiania lub demontażu bezpośredniego przy zelektryfikowanym torze wszelkiego rodzaju słupów, gdy całkowita ich wysokość, zwiększona o **1,4 m** przekracza wysokość, na jakiej jest zawieszona sieć trakcyjna. **Ma to na celu zabezpieczenie pracownika od porażenia prądem w przypadku, gdy słup w**

czasie ustawiania lub demontażu, pochylił się w kierunku sieci trakcyjnej,

- **zabrania się** montażu lub demontażu, nad siecią trakcyjną, mostów, bramek (np. semaforów), konstrukcji kładek i wiaduktów, jeśli pomiędzy tymi częściami, a siecią nie zostały wcześniej zbudowane specjalne szczelne i uszynione osłony,
- **zabrania się** naprawiania i konserwacji - np. malowanie dolnych części wiaduktów i kładek, pod którymi przebiega sieć trakcyjna,
- **zabrania się** budowy lub demontażu, nad siecią trakcyjną, elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych linii napowietrznych,
- **zabrania się** pracy żurawia ustawionego na zelektryfikowanym torze lub w obrębie toru, w odległości mniejszej niż 5 metrów od przewodów trakcyjnych,
- **zabrania się** gaszenia pożarów pod siecią trakcyjną i w jej pobliżu, jeżeli do tłumienia pożaru stosuje się wodę lub inne środki nie przeznaczone do gaszenia urządzeń elektrycznych. Należy także zwracać uwagę na to, aby strumień wody lub innego czynnika gaszącego nie był skierowany na sieć trakcyjną torów sąsiednich, która jest pod napięciem.

16. Roboty na wysokości.

1. Roboty na wysokości prowadzone na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A. należy wykonywać zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j., Dz.U. z 2003 r., nr 169, poz.1650 ze zm.) oraz rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. z 2003 r., nr 47, poz. 401 ze zm.).
2. Prace wykonywane na dachach przystanków, budynku LCS oraz obiektach radiokomunikacyjnych GSM-R PKM S.A. należy wykonywać wykorzystując zamontowany tam system asekuracji. Przed rozpoczęciem pracy należy zapoznać się z **Instrukcją Systemu Asekuracji PKM/BHP-04**.
3. Prace wykonywane z wykorzystaniem rusztowań:
  - a. należy wykonywać zgodnie z instrukcją obsługi rusztowania. Montaż rusztowania może wykonywać jedynie osoba posiadająca uprawnienia montażysty rusztowań budowlanych metalowych wydane przez Instytut Mechanizacji Budownictwa i Górnictwa Skalnego w Warszawie;
  - b. odbioru rusztowania dokonuje Kierownik Robót sporządzając protokół odbioru;
  - c. miejsce ustawienia rusztowania musi być wygradzone płotem o wysokości co najmniej 1,5 metra, zapewniając wygradzenie strefy niebezpiecznej w odległości co najmniej 1/10 wysokości rusztowania, jednakże nie mniej niż 6 metrów od podstawy rusztowania. W przypadku niemożności wygradzenia strefy niebezpiecznej należy zastosować daszki ochronne lub inne rozwiązania techniczne. Miejsce wygradzenia należy oznakować tablicami „**Uwaga roboty na wysokości**”.
4. Prace wykonywane za pomocą ruchomych podestów roboczych:

INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019 ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.

- a. należy wykonywać zgodnie z instrukcją obsługi ruchomego podestu roboczego. Instrukcja musi znajdować się w miejscu wykonywania pracy;
- b. urządzenie musi posiadać ważną decyzję Urzędu Dozoru Technicznego oraz ważny przegląd konserwacji;
- c. osoba obsługująca ruchomy podest roboczy musi posiadać uprawnienia do obsługi **IP** wydane przez Urząd Dozoru Technicznego;
- d. miejsce pracy ruchomego podestu roboczego musi być wygradzone płotem o wysokości co najmniej 1,5 metra, zapewniając wygradzenie strefy niebezpiecznej. Miejsce wygradzenia należy oznakować tablicami „**Uwaga roboty na wysokości**”.

17. Roboty ziemne – wykopy.

1. Roboty ziemne prowadzone na Obszarze kolejowym i niekolejowym PKM S.A. należy wykonywać zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz.U. z 2003 r., nr 47, poz. 401 ze zm.).
2. Roboty ziemne, jako prace szczególnie niebezpieczne na Obszarze kolejowym i niekolejowym PKM S.A., należy wykonywać wyłącznie po uzyskaniu pisemnej zgody na prace.
3. Wszystkie wykopy muszą być wygradzone płotem o wysokości co najmniej 1,5 metra, zapewniając wygradzenie strefy niebezpiecznej. Miejsce wygradzenia należy oznakować tablicami „**Uwaga głębokie wykopy**”.

18. Wypadki przy pracy.

1. Przy ustalaniu okoliczności i przyczyn wypadków Pracowników Wykonawcy stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy określone w Kodeks Pracy.
2. Przy ustaleniu okoliczności i przyczyn wypadku na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A. bierze udział służba BHP PKM S.A.
3. Wszystkie zdarzenia wypadkowe powstałe w strefie I lub II należy niezwłocznie zgłaszać do dyżurnego ruchu oraz do Operatora CUiD. Natomiast zdarzenia wypadkowe powstałe w strefie III oraz na Obszarze niekolejowym PKM S.A. należy niezwłocznie zgłaszać do Operatora CUiD.

19. Kary za nieprzestrzeganie przepisów BHP i PPOŻ.

1. PKM S.A. jest uprawniona do przeprowadzenia audytu lub kontroli w zakresie przestrzegania zasad BHP, PPOŻ bądź niniejszej Instrukcji przez Wykonawcę lub jego pracowników. Ponadto PKM S.A. jest uprawniona do nakładania na Wykonawcę kar za ich nieprzestrzeganie, zgodnie z niniejszą Instrukcją. Audyt jest prowadzony zgodnie z .... i sporządzany jest z niego protokół, którego jeden egzemplarz otrzymuje Wykonawca.
2. Za nieprzestrzeganie przepisów BHP lub PPOŻ bądź postanowień niniejszej Instrukcji przez Pracowników Wykonawcy, wykonujących prace na Obszarze kolejowym lub niekolejowym PKM S.A. będą wysuwane następujące konsekwencje:
  - a. czasowe wstrzymanie Robót;

**INSTRUKCJA PKM-BHP-01/2019
ZASADY BEZPIECZNEJ PRACY
DLA PRACOWNIKÓW PODMIOTÓW
ZEWNĘTRZNYCH NA TERENIE PKM S.A.**

- b. skierowanie Pracowników Wykonawcy na ponowne, odpłatne szkolenie BHP;
  - c. zastosowanie kary upomnienia;
  - d. zastosowanie kary pieniężnej;
  - e. relegowanie Pracowników Wykonawcy z Obszaru kolejowego lub niekolejowego PKM S.A.
3. Wniosek o podjęcie działań, o których mowa w ust. 1 powyżej, może wszcząć Pracownik PKM S.A. nadzorujący prace wykonywane przez Wykonawcę, który stwierdzi nieprawidłowości względem BHP, PPOŻ bądź niniejszej Instrukcji. Wzór wniosku, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, określa **Załącznik nr 7** do niniejszej Instrukcji.
4. Wykonawcy, która została ukarana, przysługuje prawo odwołania się od wniosku o ukaranie, w terminie 7 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku. Odwołanie należy złożyć w formie pisemnej wraz z uzasadnieniem w siedzibie PKM S.A. Odwołanie wnosi się do Zarządu PKM S.A.
5. Po zakończeniu postępowania reklamacyjnego, zatwierdzony wniosek o ukaranie Wykonawcy trafia do PKM S.A. w celu pomniejszenia kwoty wypłaty za usługę należną Wykonawcy.
6. Wykonawca, wykonujący Roboty na rzecz Inwestora nie będącym PKM S.A., zobowiązuje się do zapłaty kary pieniężnej ustalonej zgodnie z ww. zasadami, wyszczególnionej w notcie księgowej (obciążeniowej), na wskazany w niej numer konta bankowego, w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania.
7. Wpływy z kar pieniężnych za nieprzestrzeganie przepisów BHP, PPOŻ bądź niniejszej Instrukcji, przeznacza się na poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy w PKM S.A.
8. Taryfikator działań dyscyplinujących i kar, obowiązujący na Obszarach kolejowych i niekolejowych PKM S.A., został przedstawiony w **Załączniku nr 8** do niniejszej Instrukcji.